

Klávesové zkratky

En pomlčka	-	Alt + 0150	Krátká pomlčka.
Em pomlčka	—	Alt + 0151	Dlouhá pomlčka, příliš se nevyužívá.
Minus	-	Alt + 8722	Jen málo fontů tento znak skutečně obsahuje. Lze použít en pomlčku jako náhradu. Tvarem je prakticky stejná, má však jiné umístění.
Spojovník	-	na klávesnici	Zaměňován s pomlčkou i znakem pro minus.
Krát	×	Alt + 0215	Je často zaměňováno za písmeno x.
Krát	·	Alt + 0183	Tečka na středu řádku v matematickém významu „krát“.
Děleno	÷	Alt + 0247	
Plusminus	±	Alt + 0177	
Menší nebo rovno	≤	Alt + 8804 (243)	
Větší nebo rovno	≥	Alt + 8805 (242)	
Nerovno	≠	Alt + 8800	
Přibližně rovno	≈	Alt + 8776 (247)	
Průměr	∅	Alt + 8960	Zaměňován se znakem přeškrtnuté malé ø nebo přeškrtnuté velké Ø z abeced severských zemí. Tento znak obsahuje jen málo fontů.
Número	№	Alt + 8470	Tento znak obsahuje jen málo fontů.
Nekonečno	∞	Alt + 8734 (236)	
Promíle	‰	Alt + 0137	
Stupeň	°	Alt + 0176	
Minuta, stopa	'	Alt + 8242 (697)	Na rozdíl od typografických uvozovek se jedná o prosté čárky.
Vteřina, palec	"	Alt + 8243 (698)	Většina textových editorů tento znak okamžitě nahrazují typografickými uvozovkami.
Ampersand	&	Alt + 0038	Z ang./lat. „and per se and“ (znak „a“ sám o sobě znamenající „a“). Jedná se o slitek (ligaturu) et (latinsky „a“).
Výpustka	...	Alt + 0133	Výpustka má mezi tečkami jinou mezeru než samotné tři tečky.
Kříž	†	Alt + 0134	K vyznačení data úmrtí. Pro narození se použije hvězdička na klávesnici.
Uvozovky	„	Alt + 0132	Uvozovky české úvodní.
	“	Alt + 0147	Uvozovky české uzavírající, anglické úvodní.
	”	Alt + 0148	Uvozovky anglické uzavírající.
	»	Alt + 0187	Uvozovky francouzské úvodní (v češtině).
	«	Alt + 0171	Uvozovky francouzské uzavírající (v češtině).
	,	Alt + 0130	Uvozovky české úvodní jednoduché.
	'	Alt + 0145	Uvozovky české uzavírající jednoduché.
	,	Alt + 0146	Apostrof.
Odsuvník			
Copyright	©	Alt + 0169	Uvádění copyrightu nemá v České republice právní význam.
Registrovaná obch. známka	®	Alt + 0174	Užití této značky se řídí zákonem 441/2003 Sb., o ochranných známkách.
Trademark	™	Alt + 0153	Uvádění trademarku nemá v České republice právní význam.
Netto	€	Alt + 8494	Obsahují ho často jen speciální fonty.
Ostré s	ß	Alt + 0223	Z německého jazyka.
Po	à	Alt + 0224	Ve významu „po“ v cenících nebo ve výrazech z francouzštiny jako à la carte. Zkratka funguje při zapnuté anglické klávesnici.
Libra	£	Alt + 0163	Britská libra.
Euro	€	Alt + 0128	Euro.
Jen	¥	Alt + 0165	Japonský jen. Zkratka funguje při zapnuté anglické klávesnici.
Zlomky	¼	Alt + 0188	Zkratka funguje při zapnuté anglické klávesnici.
	½	Alt + 0189	Zkratka funguje při zapnuté anglické klávesnici.
	¾	Alt + 0190	Zkratka funguje při zapnuté anglické klávesnici.
Nový řádek			
Pevná mezera		Shift + Enter	Naproti tomu samotný „Enter“ znamená „nový odstavec“.
		Alt + 0160	Vložení pevné mezery mezi jednoznakovou předložku a následující slovo zamezíte jejímu zapomenutí na konci řádku.
Tabulátor	Tab	na klávesnici	K odsazení textu nepoužívejte mezerník, ale tabulátor.

Zkratky platí pro operační systém Windows. Stiskněte a držte levou klávesu Alt, vyfukejte číslo z tabulky a klávesu Alt pusťte. Některé tyto zkratky nefungují vždy. Záleží na nastavení vašeho počítače, na aplikaci, kterou používáte, a především na použitém písmu, které nemusí všechny znaky obsahovat. Některé zkratky nemusí být snadné používat. Microsoft Word a systémové fonty jsou dobrá kombinace.

Součástí psané podoby jazyka jsou také pravidla pro psaní různých znamének. Přinášíme vám přehled těch nejzákladnějších.

Pomlčka

Pomlčku píšeme s mezerami.

Pomlčka, pokud nahrazuje čárku (delší pauza v textu), se vždy odděluje mezerami. Vyhýbejme se raději psaní pomlčky na začátku nebo na konci řádku. Někdy je třeba za pomlčku bez mezer připojit čárku, to když za vloženým textem následuje další věta v souvětí. Názvy městských částí píšeme správně ve staženém tvaru se spojovníkem (Ostrava-Poruba). Pokud se ale v textu objevují vícelslovné názvy, je správné napsat tvar s pomlčkou oddělenou mezerami (Hradec Králové – Pražské předměstí). V celém textu pak používáme jen jeden způsob psaní.

Pomlčku ale také často píšeme bez mezer.

Pokud je pomlčka ve významu rozsahu (od–do), rozmezí (vlak Praha–Brno) či proti (versus), mezerami neoddělujeme. Výjimku tvoří případy, kdy propojuje vícelslovné výrazy (chybně: 1. 1.–7. 12., zápas Ostrava–Ústí nad Labem). Bez mezer též připojíme pomlčku v údajích o částce, kde zastupuje výraz nula haléřů (Kč 250.–). Velmi podobná pravidla platí pro psaní lomítka.

Spojovník

Spojovník píšeme vždy bez mezer z obou stran.

Spojovník má velmi mnoho různých užití (chcete-li, Rh-faktor aj.). Naznačuje těsné spojení obou slov, částí slov, některých jmen nebo kódů. Spojovník používáme také u spojení města a jeho části, jak je uvedeno výše. Další použití spojovníku je pak u složených slov. (Modro-zelený předmět je částečně modrý a částečně zelený. Naopak modrozelený předmět je zelený s odstínem modré.)

Spojovník bez mezer připojíme na konci řádku nebo slova.

Potom ho můžeme nazývat také rozdělovníkem. Slouží k rozdělení slova, které se nejvele na řádek. Spojovník také slouží k naznačení nedokončeného slova (dvou- a třípruhová silnice).

Uvozovky

Úvodní české uvozovky píšeme vždy dole ve tvaru 99 a uzavírací nahoře ve tvaru 66.

Uvozovky mohou být dvojité nebo jednoduché, ty se použijí pro vloženou přímou řeč. Uvozovky, které začínají i končí nahoře, jsou zpravidla anglické uvozovky. V češtině se používají výjimečně také špičaté (obrácené francouzské) uvozovky jednoduché i dvojité.

Výpustka

Výpustka nejsou tři tečky, ale speciální znak. Výpustku přepíšeme bez mezer. Z pravé strany oddělíme mezerou.

Bez mezer přepíšeme výpustku, pokud nahrazuje vypuštěný text na konci věty (Přemýšlím... Už to mám!). Nahrazuje-li začátek věty, potom ji mezerou oddělíme (... stalo se.)

Výpustku oddělíme mezerami z obou stran.

Mezerami oddělíme výpustku, pokud nahrazuje slova ve výčtu věcí. Čárka je připojena k výpustce bez mezer. (Cihly, písek, ..., cement, vápno, tvárnice.)

Interpunkční znaménka (.,:;!?)

Za veškerou interpunkci píšeme vždy mezeru. Před ní naopak nikdy.

Toto pravidlo platí i ve zkratkách (č. p.). Výjimku tvoří peněžní částky (Kč 1456.–), skóre (1:2), číslování kapitol (4.3.5) nebo IT terminologie (IP 192.168.1.1), aj. Psaní zkratk obchodních korporací je možné rovněž psát přesně podle zápisu v obchodním

rejstříku, i když je společnost zapsána chybně (a.s.). Mezeru též nepíšeme za znaménkem, pokud za ním ihned následuje jiné (Firma a. s., která je zapsaná v obchodním rejstříku.). Pokud na konci věty píšeme zkratku s tečkou, druhou tečku kvůli konci věty již neopakujeme.

Závorky

Uvnitř závorek připojíme text bez mezer, vně s mezerami.

Používáme především závorky kulaté (), ale také hranaté [], lomené < > nebo složené { }. Můžeme použít také více úrovní závorek, vhodnější je ale najít jiný způsob. Pro každou úroveň je vhodné použít jiný druh závorek. Pokud se jedna závorka setká s další vloženou, potom se píšou bez mezer.

Číslovky ve spojení s procenty, paragrafy a dalšími jednotkami

Procento a další zkratky či fyzikální jednotky obvykle odděluje mezerou, protože zastupují samostatné slovo. Zkratky neoddělené mezerou se liší významem.

10 % je prostých deset procent, zatímco 10% čteme jako desetiprocentní. Podobně tvoříme i jiná slova. Píšeme 10krát (nebo 10x), ale 10 krát 6 (10 × 6). Baterie je 6V (6voltová, nebo lépe šestivoltová), dává ale napětí 6 V (6 voltů). Zájezd byl 14denní, nebo zájezd byl na 14 dnů aj. Nikdy ale nepoužíváme tvar s „-ti“ (14ti denní), který je nespisovný. Zápis znaménka čísla, tolerance hodnoty, stupňů a dalších matematických výrazů je složitější. Konkrétní případ vždy ověřujeme v pravidlech pravopisu. Také rozdělování čísel (např. telefonních čísel a jiných kódů) pomocí mezer pro větší přehlednost má svá pravidla.

Jednoznačkové předložky

Jednoznačkové předložky a spojky (a, i, o, s, k, v, u, z) nikdy nesmí stát na konci řádku.

Na jednoznačkové předložky v češtině přechází důraz ve výslovnosti, proto není možné je od následujícího slova oddělit. Rovněž není správné rozdělit číslo a jednotku, titul a jméno, datum, webovou nebo e-mailovou adresu a podobné věcně svázané údaje.

Záměna podobných znamének

Dbejme na správné psaní znamének pro krát a výpustku. Podobně nezměňujeme znaky krátké a dlouhé pomlčky, spojovníku, minus a podtržítka. Ve všech pěti případech se jedná o tenkou vodorovnou čárku, která je ale pokaždé jinak silná, jinak dlouhá a jinak umístěná. Na klávesnici se ale nachází jen spojovník a podtržítka. Viz tabulka na zadní straně. Častou chybou je také psaní dvou mezer za sebou.

Čas

Hodiny a minuty odděluje tečkou.

Půl druhé odpoledne píšeme jako 13.30. Čas s dvojtečkou obvykle píšeme jen ve sportovním nebo vědeckém textu. Zde může být poslední údaj v desetinném tvaru. (Závodník svým časem 1:34:51,45 stanovil novou hodnotu světového rekordu.)

Další informace najdete zde:

1. Pravidla českého pravopisu a Internetová jazyková příručka ÚJČ AV ČR
2. Česká technická norma ČSN 01 6190